

ನೋಡುವಳು. ಅವನನ್ನು ಕಾಣದೆ ದುಃಖಿಸುವಳು. ಆ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಸಖಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ದಮಯಂತಿಯ ವಿರಹ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಅದನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಭೀಮ ನೃಪನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. 'ನೃಪನೇ ಅಂದು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ನಳ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದಂದಿನಿಂದ ದಮಯಂತಿ ವಿರಹ ತಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾಳೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಭೀಮನೃಪನು ನಸುನಗುತ್ತ ತನ್ನ ಮಗಳ ಯೌವನದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರ ಯಾರೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಓಲೆಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವರನ್ನು ಬರ ಹೇಳಿ ಡಂಗುರ ಸಾರಿದನು. ರಾಜ ದೂತರು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳ ರಾಜರ ನಗರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಭೀಮನೃಪಾಲನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವಿದರ್ಭ ನಗರವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿದರು. ಭಂಡಾರದಿಂದ ನವ ನವೀನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದರು. ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವ ಬೃಹತ್ತಾದ ವಿವಾಹ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ರಚಿಸಿದ ಆ ಮಂಟಪವು ಹೊಳೆಯುವ ಆನೆಯ ದಂತದ ಕಂಭಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಚಪ್ಪರದ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೊದಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳ ಸಾಲಿನಿಂದ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಓರಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳು, ಲೋಹ (ಚಾವಣಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು)ಗಳಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕಿದ ಅರಳಿಯ ಎಲೆಯ ಆಕಾರದ ಒಡವೆ, ಚಪ್ಪರದ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿದ ಬಿಳಿಯ ಮುತ್ತಿನ ಹಾಗೂ ಹವಳದ ಕೆಂಪು ಸರಗಳು, ಮೇಲುಗಟ್ಟಿಗೆ ತೂಗು ಹಾಕಿದ ಬಿಳಿಯ ಚೌರಿ (ಮಂಟಪದ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಕುಚ್ಚು, - ಗೊಂಡೆ)ಗಳಿಂದ ಅದು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿದರ್ಭ ನಗರದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ವಿಶಾಲ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಸಾರಿಸಿ, ಕಸ್ತೂರಿ ಪನ್ನೀರನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸಿದ್ದರು. ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಜುಕಟ್ಟನ್ನು ಕುಂಕುಮ ವರ್ಣದಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದರು. ಕೇರಿ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಗೊಂಡು ಗುಂಪಾಗಿ ಕೂಡಿದ ವೇಶ್ಯೆಯರಿಂದ ಆ ನಗರ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಳವ, ಆಂಧ್ರ, ಚೋಳ, ಕರ್ಣಾಟ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ, ನೇಪಾಳ, ಘೋರ್ಜರ, ಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳ ರಾಜರು ಆಗಮಿಸಿದರು.

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿತಿಜದವರೆಗೆ ಇರುವ ರಾಜರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಸಿದ್ದರು, ಪಂಡಿತರು, ಸಜ್ಜನರು, ಜಟ್ಟಿಗಳು, ಸಚಿವರು, ಋಷಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಕವಿಗಳು, ನಟರು, ಗಾಯಕರು, ವಿದ್ಯಾಧರರು (ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು), ಜ್ಯೋತಿಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಆಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು.

* * *

ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಾರದ 'ಹರಿ! ವಾಸುದೇವಾ!' ಎನ್ನುತ್ತ ತನ್ನ ಸುಂದರ ಕರಗಳಿಂದ ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತ ಮುನಿ ಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅಮರೇಂದ್ರನು ಎದ್ದು ನಾರದ ಮುನಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿದನು. ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

'ಪೂಜ್ಯರೇ, ಎಲ್ಲಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದಿರಿ? ಭೂಲೋಕದ ರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಧರ್ಮ ಸುಶೀಲರಾದ ಉತ್ತಮರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಅವರ ಗುಣ ವಿಶೇಷವೇನು? ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ.'

'ಅಮರ ಪತಿಯೇ, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಅರಸರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ವಿದರ್ಭ ಪುರಪತಿ ಭೀಮನೃಪನಿಗೆ ಕಮಲಮುಖಿಯಾದ ದಮಯಂತಿಯೆಂಬ ಸುಂದರ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಯೌವನ ಭರಿತೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಯಂವರ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಉದ್ದಗಲದ ರಾಜರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.'

'ದಮಯಂತಿ ಅಷ್ಟು ಸೌಂದರ್ಯವತಿಯೇ?'

'ಹೌದು, ದೇವೇಂದ್ರ. ಚಿಲುಪೆಯೆಂದರೆ ದಮಯಂತಿ, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಸಮಸ್ತ ರಾಜರ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ! ಇಡೀ ನಗರ ರಾಜರಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದೆ! ತಡೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಯಾಚಕರು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ! ಆ ಸಂಭ್ರಮದ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ 'ಹರಿ! ವಾಸುದೇವಾ' ಎಂದು ಜಪಿಸುತ್ತ, ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತ ನಾರದಮುನಿಯು

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ

ನಿಷಧ ನಗರದ ದೊರೆ ವೀರಸೇನನ ಮಗ ನಳನೃಪ ಅತಿ ಶೂರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ವಿಚಾರಿಯು ಆಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಆಸ್ಥಾನವು ದೇವೇಂದ್ರನ ಓಲಗದಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತ ವಿದರ್ಭ ನಗರದ ದೊರೆ ಭೀಮನೃಪ ಸಂತಾನಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುನಿಯ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಒಂದು ಶುಭದಿನ ಯಾಗವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಭೀಮನೃಪ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಆತನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ಸುಪ್ತರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಆಕೆಗೆ ದಮಯಂತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಡಲಾಯಿತು. ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರಿಯಾದ ದಮಯಂತಿಯು ಪಾಪಾತಿ, ರತಿಯರಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ನಳನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಆಗ ದಮಯಂತಿ ಚಿತ್ತ ನಳನ ಕಡೆ ಹರಿಯಿತು. ಆಕೆ ನಳನ ರೂಪವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ತ ರಚಿಸಿದಳು. ಆಗ ನಳನ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಮೋಹ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಮನ್ಮಥ ಹೂಬಾಣವನ್ನು ದಮಯಂತಿ ಮೇಲೆ ಎಸೆದನು. ಅದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬ ನಳನ ಬಳಿ ಬಂದು ದಮಯಂತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ಆಗ ನಳ ಆಕೆಯನ್ನು ನೆನೆನೆಂದು ಪುಳಕಗೊಂಡನು.

ಇತ್ತ ಸೈನಿಕರು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರಸನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು ಬೇಟೆಯಾಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರಸ ಕೊಳವೊಂದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಸುಂದರ ಹಂಸವನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಹಂಸ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿರುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿ ಕಂಡ ಅರಸ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡ ಹಂಸ ದಮಯಂತಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಉತ್ತಾಹದಿಂದ ನಳ ಹಂಸವನ್ನು ದಮಯಂತಿ ಕಡೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹಂಸವನ್ನೇರಿ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರು.

* * *

ಧರ್ಮರಾಜನೇ ಕೇಳು, ನಾರದರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಮರೇಂದ್ರನು ವಿರಹ ಓಡಿತನಾದನು. ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕರೆದು 'ನೀವು ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ, ಅವಳು ನನಗೆ ಒಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ಮಾರ್ಗದಿ ಸ್ಮರನ ರೂಪಿನ ನೈಷಧನ ಕಂಡರು

ದೇವೇಂದ್ರನು ದಿವ್ಯರಥವನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ದಿಕ್ಪಾಲಕರಾದ ಯಮ, ವರುಣ ಮತ್ತು ವಾಯುವನ್ನು ಒಡಗೂಡಿ ಅಮರಾವತಿಯಿಂದ ಹೊರಟನು. ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬರುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರನ ರೂಪಿನ ನಿಷಧರಾಜ ನಳನೃಪನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ನೋಡ ನೋಡುತ್ತ ಒಲೆಯುಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದರು. ಉಚಿತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು.

ರವಿತೇಜದಂತಿರುವ ಮಹಿಮಾವಂತರು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ನಳ ರಥದಿಂದಿಳಿದನು. ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತನು. ಹರ್ಷಾನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅವರು ರಾಜನನ್ನು ಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅವನ ಚೆಲುವನ್ನು ಈಕ್ತಿಸುತ್ತ ನಲಿದರು. ಮನ ಒಲಿದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ದೇವೇಂದ್ರನು,